

Решение № 9055 от 8.07.2020 г. на ВАС по адм. д. № 11417/2019 г., III о., докладчик председателят Панайот Генков

чл. 209, т. 3 АПК,
чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ,
чл. 169 ЗУТ,
чл. 63, т. 1 ЗХУ

Производството е по реда на чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано по касационна жалба на С. М. от [населено място], общ. Рудозем, обл. Смолян, чрез процесуалния си представител, адв. Б. Младенов против решение № 291/15.08.2019 г., постановено по адм. дело № 163/2019 г. на Административен съд - Смолян. Иска се отмяната му като постановено при неправилно приложение на материалния закон и необоснованост – касационни отменителни основания по чл. 209, т. 3 от АПК. С касационната жалба са развити подробни съображения по съществуващото на спора.

Ответникът – Община Рудозем в представен по делото писмен отговор на касационната жалба, чрез процесуалния си представител адв. Анастасов изразява становище за нейната неоснователност и моли решението като правилно да се потвърди. Моли също за присъждане на направените разноски пред настоящата инстанция.

Представителят на Върховната административна прокуратура дава мотивирано заключение за неоснователност на касационната жалба, а оспореното съдебно решение, като правилно следва да бъде оставено в сила.

Върховният административен съд, в настоящия съдебен състав на трето отделение, намери, че касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, от надлежна страна, за която съдебният акт е неблагоприятен и срещу подлежащо на оспорване съдебно решение, поради което е процесуално допустима. Разгледана, по същество е неоснователна.

С оспореното съдебно решение, постановено в производство по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, Административен съд – Смолян е отхвърлил като неоснователен иска с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ предявен от С. М. против Община Рудозем за присъждане на обезщетение в размер на 8 000 лева за претърпени от нея неимуществени вреди за период от пет години преди завеждане на искова молба (от 26.03.2014 г. до 25.03.2019 г.), изразяващи се в психически дискомфорт, неудобство, унижение, безпокойство, несигурност и накърняване на достойнството, които са настъпили вследствие на незаконосъобразно бездействие на Кмета на Община Рудозем да изгради улица или временен път до къщата, в която живее. Постановил е и да бъдат заплатени направените по делото разноски.

За да достигне до този резултат, съдът след преценка по отделно и в тяхната съвкупност на събраните по делото писмени и гласни доказателства, (свидетелски

показания) е приел за установено следното:

Ищцата живее в къща, построена в УПИ I-671, кв. 124 по плана на [населено място], община Рудозем, с административен адрес [улица]. Ищцата твърди, че е налице незаконосъобразно бездействие на Кмета на Община Рудозем да осигури (изгради) улица или прокара временен път до къщата в която ищцата живее, както и да осигури достъпна среда за близките ѝ хора с увреждания (конкретно за нейният син, за когото се грижи и се налага да обслужва ежедневно), изразяващи се в неизграждане на улица или временен път до къщата. Това я засяга пряко, тъй като от една страна тя трудно се придвижва до къщата в която живее, а от друга страна и създава особени трудности, свързани с обслужването на нейния син и най-вече когато се налага да го водят някъде извън къщата им. Твърди, че е потърпевша, тъй като се налага да го пренася през трудно достъпния терен на ръце. Установено от съда е, също че достъпът до къщата, в която живее ищцата, е труден, тъй като няма изградена улица до имота - УПИ I-671, кв. 124. Ищцата и останалите живеещи в къщата-близък хора стигат до нея по тясна пешеходна пътека с дължина около 150 м. С цел установяване на фактите от съда е допусната и назначена съдебно-техническа експертиза (СТЕ), като заключението на вещото лице съдът е кредитирал като обективно и компетентно. Същото не е оспорено от страните по делото. По основанията наведени в исковата молба за обезщетение за претърпени неимуществени вреди произтичащи от бездействието на кмета на Община Рудозем да осигури (изгради) улица или прокара временен път до имота на ищцата в [населено място], не може да се квалифицира като фактическо бездействие за изпълнение на задължение, пряко произтичащо от закон. Приел е, че разпоредбите, които според ищцата предвиждат задължение за Кмета на Община Рудозем, а именно чл. 32 от Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ - отм.) и съответно чл. 63, ал. 1 от Закона за хората с увреждания (ЗХУ), не създават конкретни задължения за Община Рудозем или кмета на общината, които да могат да бъдат квалифицирани като "задължения, пряко произтичащи от закон", по смисъла на чл. 256 и чл. 257 от АПК. Обосновал се, че в случая се касае за общи контролни и организационни функции, вменени в правомощие на общината. След подробен анализ на приложимите нормативни разпоредби е приел, че задълженията на общината по чл. 32 от ЗИХУ (отм.); и чл. 169 от ЗУТ не са задължения за фактически действия по просто извършване или съответно неизвършване, които изключват издаването на актове или провеждането на процедура по тяхното одобряване, като дейността по изграждане на комуникационно-транспортната система на урбанизирана територия представлява комплексна стопанска дейност, осъществявана от органите на изпълнителната власт, съобразно уредените в законите правомощия на всеки един от тях. Въз основа на тези констатации е прието, че по делото не се установява твърдяното от ищцата незаконосъобразно фактическо бездействие на кмета на Община Рудозем. По тези съображения е отхвърлил предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

Така постановеното решение е валидно, допустимо и правилно.

Настоящият съдебен състав на Върховния административен съд, смята, че след обсъждане на всички представени доказателства поотделно и тяхната съвкупност първоинстанционния съд е постановил обосновано и правилно решение, което не страда от посочените пороци в касационната жалба.

Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявяват иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административните органи и длъжностни лица, като тежестта на доказване е оставена на ищеца. **Основателността на такъв иск предполага**

предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт, незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт, действие или бездействие да е при и по повод изпълнение на пряка административна дейност; да е отменен по съответния ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата или общините по посочения в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ ред. Практиката на административните съдилища в това отношение е постоянна и последователна. Важно е да се посочи, че този сложен фактически състав не се презюмира, а подлежи на установяване от ищеца с необходимите за това доказателства. В конкретната хипотеза, С. М. не се е справила с възложената ѝ от закона доказателствена тежест.

Доводите изложени от касационната жалбоподателка за допуснатото нарушение на материалния закон са неоснователни. Административният съд много подробно е обсъдил разпоредбите на чл. 32 от ЗИХУ (отм.); и на нормата на чл. 63, т. 1 от ЗХУ и е достигнал до правилни и обосновани изводи, които се споделят напълно от настоящата касационна инстанция. **Нормата на чл. 32 от ЗИХУ (отм.); и нормата на чл. 63, т. 1 от ЗХУ (в сила от 01.01.2019 г.) не създават конкретни задължения за Община Рудозем или кмета на общината, които да могат да бъдат квалифицирани като "задължения, пряко произтичащи от закон", по смисъла на чл. 256 и чл. 257 от АПК. Касае се за общи контролни и организационни функции, вменени в правомощие на общината. Законосъобразно съдът е приел, че изграждането на улица преминава през различни етапи като нито един от тези етапи не представлява осъществяване на фактически действия, пряко произтичащи от закон. В тази насока съдът е съобразил съдебната практика на Върховия административен съд.**

Правилен и обоснован е и направения от съда извод, че след като не е налице законово изискване или изискване на подзаконов нормативен акт за посоченото в исковата молба действие от страна на кмета на Община Рудозем, то не е налице незаконосъобразно бездействие и съответно не е осъществен фактическият състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Отделно от това е установено, че от страна на Общинска администрация Рудозем, са предприети действия по изменение на подробния устройствен план /ПУП/, с оглед осигуряване на достъп до имота на касаторката.

Настоящият съдебен състав на ВАС смята, че правилно и обосновано на доказателствата първоинстанционният съд е достигнал до извод, че претендираните неимуществени вреди от С. М., изразяващи се в психически дискомфорт, неудобство, унижение, безпокойство, несигурност и накърняване на човешкото достойнство са недоказани. Административният съд е изследвал много подробно всички предпоставки за възникване правото на иск по чл. 1 от ЗОДОВ, и след като е установил, че липсват правилно е отхвърлил иска. Доказателствената тежест в исковото производство лежи върху ищцата, която следва да докаже с допустимите, относимите и необходимите доказателствени средства осъществяването на фактите, от които черпи права. След като същата не е ангажирала достатъчно доказателства във връзка с твърденията си, то административният съд правилно е приел, че исковата претенция е недоказана и е отхвърлил иска.

По изложените съображения, първоинстанционното решение следва да бъде оставено

в сила.

При този изход на спора следва да се присъдят направените разноси от ответника по жалбата, но при направена служебна проверка настоящият състав констатира, че същият до приключване на съдебното заседание по делото не е представил доказателства удостоверяващи направените разноси – Договор за правна защита и съдействие, както и списък на разноските, съгласно разпоредбата на чл. 80 от ГПК, поради което такива не следва да се присъждат.

Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо от АПК, Върховният административен съд, състав на трето отделение,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 291/15.08.2019 г., постановено по адм. дело № 163/2019 г. на Административен съд – Смолян

Решението е окончателно.

Данни за делото и връзка с други актове:

- Допълнителна информация за Дело № 11417/2019 г. по описа на III о. на ВАС - виж тук